

5. Elektronické nakupování

Podnikům v Česku se v oblasti elektronického obchodování dlouhodobě daří. Nejen, že roste podíl podniků, které elektronicky nakupují, zvyšuje se také finanční hodnota nákupů uskutečněných prostřednictvím počítačových sítí. Již mnoho let platí, že podniky při elektronickém nakupování upřednostňují nákup přes webové stránky před nákupy prostřednictvím elektronické výměny dat. Současně ale platí, že hodnota nákupů přes webové stránky je několikanásobně nižší než hodnota nákupů uskutečněných přes EDI.

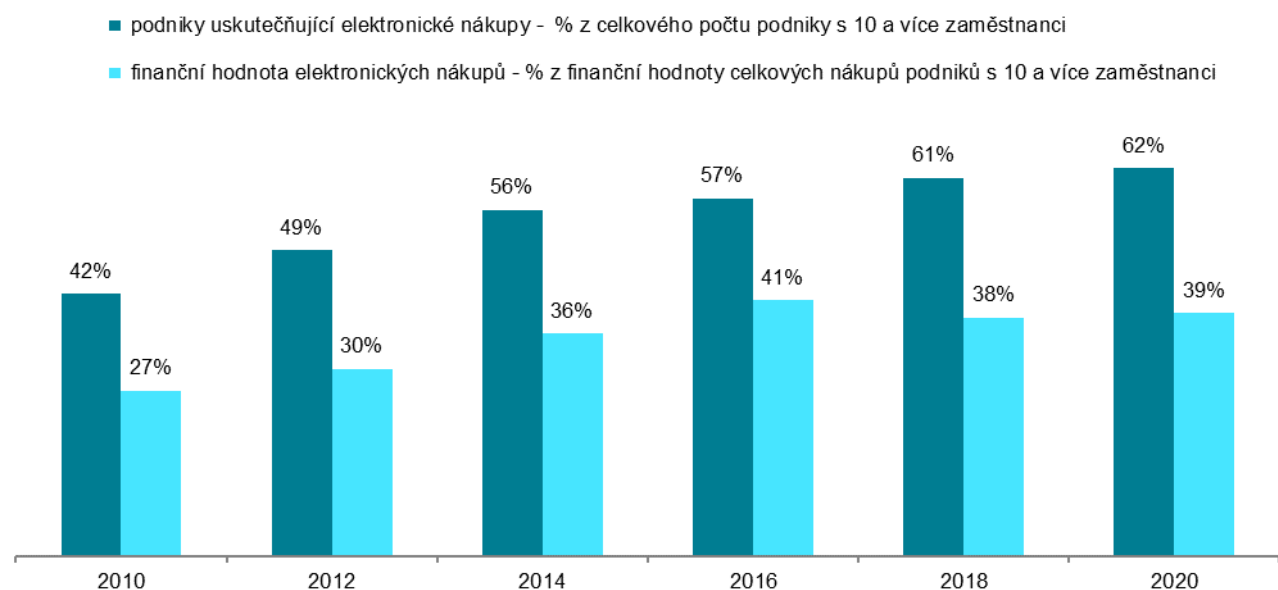
Pozn.: otázky v této kapitole se vztahují k roku předcházejícímu šetření, tj. zde konkrétně k roku 2020

Hlavní zjištění

- Podíl podniků s 10 a více zaměstnanci v Česku, které elektronicky nakupují, je tradičně vyšší než podíl podniků elektronicky prodávajících. V roce 2020 uskutečnilo v ČR **alespoň jeden elektronický nákup přes internet** či jiné počítačové sítě 63 % podniků, což je 1,5krát více než před deseti lety.
- **Podíl finanční hodnoty nákupů uskutečněných elektronickou cestou na finanční hodnotě celkových nákupů firem**, tvořil za rok 2020 39%. Hranice 40 % byla mírně překročena pouze v letech 2015 a 2016. Zatímco před deseti lety tvořila hodnota nákupů uskutečněných elektronickou cestou 27 % celkových nákupů firem, **v roce 2020 byl tento podíl 1,5krát vyšší**.
- Elektronické nakupování je **doménou spíše větších podniků** (v roce 2020 jej uskutečnilo 80 % velkých podniků a 60 % malých firem). Z odvětvového hlediska jsou elektronické nákupy **nejvíce** charakteristické v odvětvové sekci CZ NACE J **Informační a komunikační činnosti**, tedy v audiovizuálním sektoru (činnosti v oblasti vydavatelství, filmu, videozáznamů a televizních programů), v oblasti IT nebo v telekomunikačních činnostech, kde v roce 2020 elektronicky nakupovalo 87 % firem.
- Elektronické nakupování uskutečňují dále více než tři čtvrtiny **cestovních kanceláří** (77 %) a více než 65 % firem poskytujících **ubytování** či subjektů zabývajících se **obchodem či opravami motorových vozidel**. Ze zpracovatelského průmyslu nejčastěji elektronicky nakupují subjekty, které se specializují na **výrobu počítačů**, elektronických a optických přístrojů a zařízení (81 %) nebo na **výrobu automobilů** (73 %).
- Podniky v Česku elektronické objednávky dlouhodobě **zadávají častěji přes webové stránky nebo mobilní aplikace než elektronickou výměnou dat (EDI)**. V roce 2020 nakupovaly online přes webové stránky více než tři pětiny podniků (62 %) a prostřednictvím elektronické výměny dat 15 % firem, tedy čtyřikrát méně. Ačkoli je elektronické nakupování prostřednictvím webových stránek mnohem častější, **intenzita e-nákupů** (tj. podíl finanční hodnoty e-nákupů na finanční hodnotě celkových nákupů firem) uskutečněných **pomocí elektronické výměny dat** je v porovnání s intenzitou online nákupů uskutečněných přes webové stránky vyšší (24 % vs. 15 %), což znamená, že podstatně větší finanční částky jsou firmami vynakládány za nákupy uskutečněné prostřednictvím EDI.
- Typickým příkladem je elektronický průmysl (CZ NACE 26). V tomto odvětví v roce 2020 nakupovalo přes web nebo mobilní aplikace 80 % subjektů a prostřednictvím EDI 27 % subjektů, tedy přibližně třikrát méně podniků. Hodnota elektronických nákupů uskutečněných přes web však v tomto odvětví tvořila pouhých 5 % z hodnoty celkových nákupů (nejmenší podíl ze všech odvětví), zatímco nákupy uskutečněné pomocí EDI tvořily 77 % z finanční hodnoty jejich celkových nákupů (druhý nejvyšší podíl ze všech odvětví).
- Elektronický nákup uskutečnily v roce 2020 **prostřednictvím webových stránek** nejčastěji firmy působící v audiovizuálním sektoru (87 %) nebo v telekomunikacích (88 %). Z průmyslových odvětví je elektronické nakupování přes webové stránky nejvíce využívané firmami v elektronickém průmyslu (80 %).
- **Nejvyšší hodnotu elektronických nákupů** uskutečněných **přes webové stránky** měly v roce 2020 cestovní agentury a kanceláře (60% podíl na celkových nákupech firem) a firmy působící v odvětví nazvaném Činnosti v oblasti IT (44% podíl na celkových nákupech firem).
- Elektronický nákup **pomocí elektronické výměny dat** uskutečnily v roce 2020 nejčastěji firmy působící **v automobilovém** (39 %) případně **elektronickém** průmyslu (27 %). Mimo zpracovatelský průmysl uskutečňovaly nejvíce elektronické nákupy prostřednictvím EDI podniky působící **v obchodě a opravách motorových vozidel** (31 %).
- **Nejvyšší intenzitu** e-nákupů prostřednictvím elektronické výměny dat sledujeme v telekomunikačních činnostech (79 % podíl na celkových nákupech firem) a ze zpracovatelského průmyslu v již zmíněném elektronickém průmyslu (77 % podíl na celkových nákupech firem).

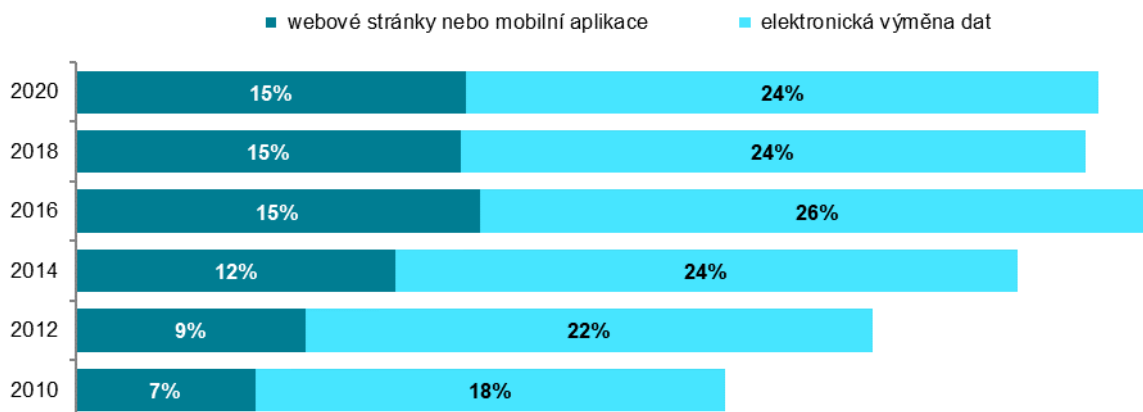
Tab. 5.1: Elektronické nakupování podniků s 10 a více zaměstnanci v ČR v roce 2020

	Podniky, které uskutečnily alespoň jeden elektronický nákup prostřednictvím počítačových sítí		podle typu použité sítě				Podniky s elektron. nákupy vyššími než 10% jejich celkové hodnoty nákupů
			webové stránky/ mobilní aplikace		elektronická výměna dat		
	% ze všech podniků 10+	% z finanční hodnoty celkových nákupů	% ze všech podniků 10+	% z finanční hodnoty celkových nákupů	% ze všech podniků 10+	% z finanční hodnoty celkových nákupů	% ze všech podniků 10+
Podniky celkem (10+)	63,0	38,9	61,8	14,8	15,4	24,0	37,7
Velikost podniku							
10–49 zaměstnanců	60,3	17,7	59,4	13,2	13,1	4,6	35,9
50–249 zaměstnanců	71,7	32,7	70,3	16,0	19,2	16,7	41,0
250 a více zaměstnanců	79,7	48,5	72,9	14,8	43,5	33,5	59,4
Odvětví (ekonomická činnost)							
Zpracovatelský průmysl	65,9	32,6	64,7	10,4	16,2	21,9	34,7
Výroba a rozvod energie, plynu, tepla	58,1	61,4	57,4	12,6	10,7	48,8	27,6
Stavebnictví	55,6	11,9	55,0	10,4	11,1	1,6	27,0
Obchod a opravy motorových vozidel	74,0	49,1	72,3	18,4	30,8	30,7	55,4
Velkoobchod	66,8	32,4	66,0	15,8	21,6	16,6	41,4
Maloobchod	60,1	64,7	56,7	25,8	23,2	38,9	48,3
Doprava a skladování	57,9	26,2	56,7	18,1	12,7	8,1	29,0
Ubytování	65,4	25,1	64,9	20,7	14,2	4,4	45,2
Stravování a pohostinství	47,9	24,5	47,2	16,0	9,7	8,5	31,1
Činnosti cestovních agentur a kancelářů	77,2	61,3	77,2	59,8	20,9	1,5	55,4
Audiovizuální činnosti; vydavatelství	87,3	44,3	87,3	32,9	18,7	11,4	66,9
Telekomunikační činnosti	85,5	90,8	83,6	11,7	22,6	79,2	81,0
Činnosti v oblasti IT	86,7	58,2	85,9	43,6	14,7	14,6	69,7
Činnosti v oblasti nemovitostí	60,6	16,6	59,1	12,4	7,9	4,2	32,0
Profesní, vědecké a technické činnosti	68,0	30,6	66,6	20,0	12,1	10,6	45,6
Ostatní administrativní a podpůrné činnosti	53,4	28,6	52,5	19,7	7,2	8,9	31,9

Graf 5.1: Elektronické nakupování podniků s 10 a více zaměstnanci v ČR

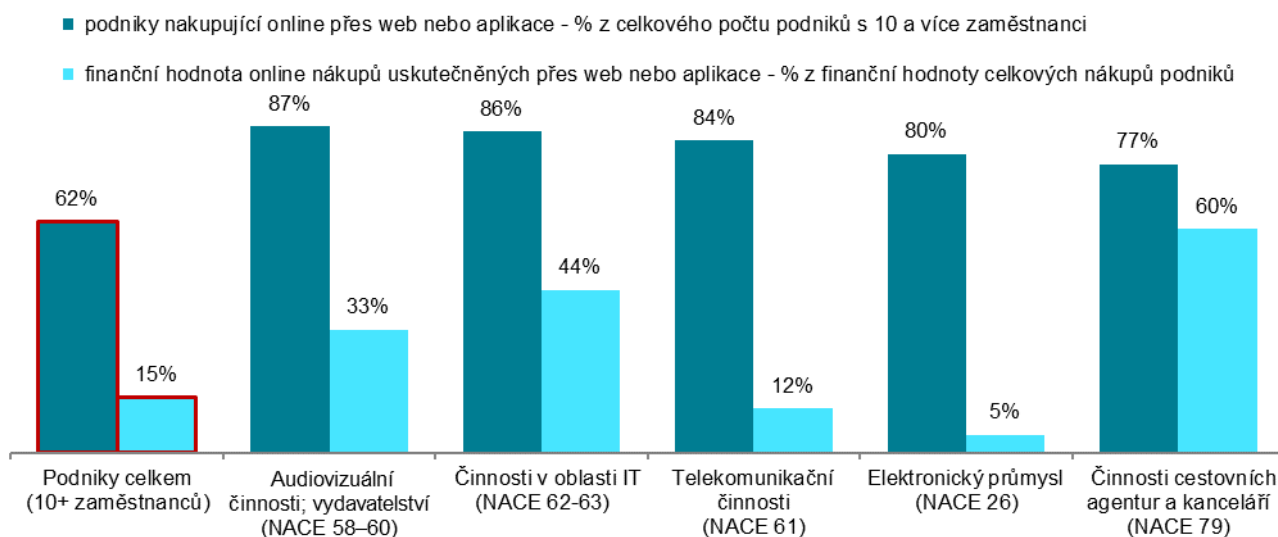
Zdroj: Český statistický úřad 2021

Graf 5.2: Finanční hodnota elektronických nákupů podniků s 10 a více zaměstnanci v ČR podle způsobu zadání

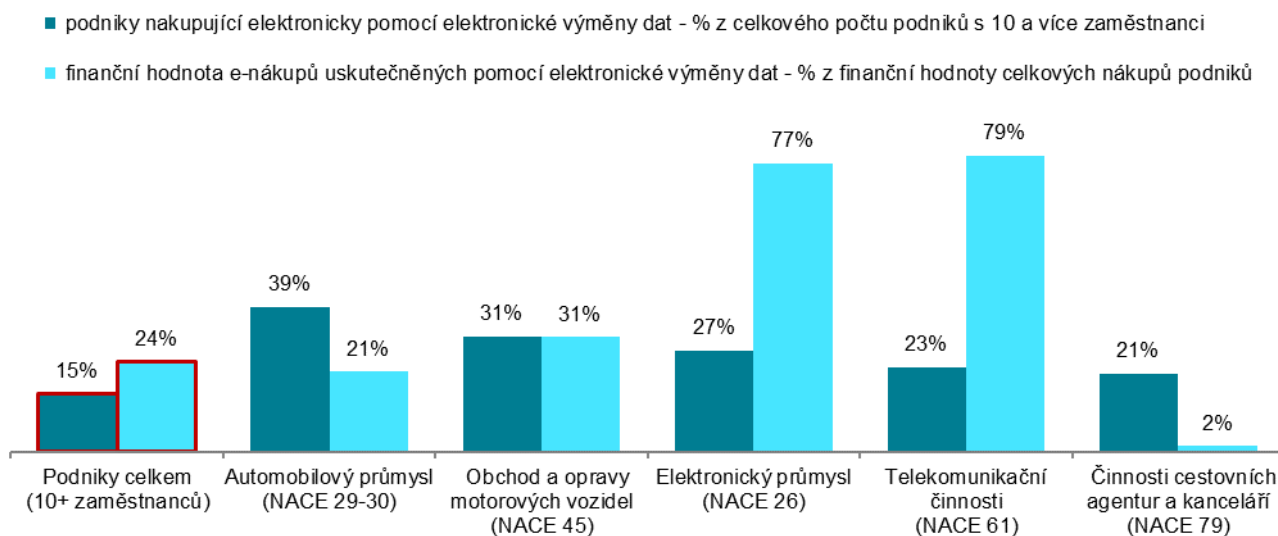

podíl na finanční hodnotě celkových nákupů podniků s 10 a více zaměstnanci v daných letech

Graf 5.3: Elektronické nakupování přes webové stránky nebo mobilní aplikace – top 5 odvětví v r. 2020

Graf 5.4: Elektronické nakupování pomocí elektronické výměny dat – top 5 odvětví v roce 2020

Zdroj: Český statistický úřad 2021